

บทวิจารณ์หนังสือ

Book Review

โดย น้าทิพย์ วิภาวิน¹

Scholarship as a Vocation

วิชาการในฐานะอาชีพ

Max Weber ;

อธิป จิตตฤกษ์ ; ผู้แปล

กรุงเทพฯ: สมนมติ, 2560

ISBN: 978-616-7196-70-1

คำว่า Scholarship มีความหมายถึงความเป็นวิชาการหรือความเป็นนักวิชาการ นอกเหนือจากความหมายของทุนการศึกษา ซึ่งความเป็นวิชาการในระบบเปิดเรียกว่า Open Scholarship ที่มีความเกี่ยวข้องกับ Open Research และ Open Science หมายถึงผลงานทางวิชาการ หรือผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบต่างๆทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์ (publication) หรือการนำเสนอ (presentation) ที่เปิดให้ผู้อ่านเข้าถึงได้โดยเสรี

หนังสือ วิชาการในฐานะอาชีพ (Scholarship as a Vocation) เล่มนี้ให้แง่คิดและปรัชญา ความเป็นนักวิชาการ อาจารย์หรือผู้สอนในมหาวิทยาลัย เป็นหนังสือแปลจากคำบรรยายของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักเศรษฐศาสตร์การเมือง นักสังคมวิทยา ชาวเยอรมัน นำเสนอเนื้อหา 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ เสียงกู่เรียกของนักวิชาการกับความเจียมกันของศาสตร์ในโลก สมัยใหม่ : แนะนำวิชาการในฐานะอาชีพของแมกซ์ เวเบอร์ โดย พิพัฒน์ พสุธารชาติ ที่กล่าวถึง ประวัติ ผลงานและแนวคิดของแมกซ์ เวเบอร์ นักปรัชญาหลายคนกล่าวถึงเวเบอร์ว่าเป็นนักพูด มากกว่านักเขียน ผู้ฟังส่วนใหญ่มักประทับใจการบรรยายของเขา คาร์ล แจสเปอร์ นักปรัชญาที่มีชื่อเสียงมีความนับถือในตัวเวเบอร์มาก เขาเคยบันทึกว่า การบรรยายของเวเบอร์ได้สร้างความประทับใจ จนทำให้ผู้ฟังไม่ลืมเลือน

---

¹ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Email: namtip.wip@stou.ac.th

ส่วนที่สองเป็นเนื้อหาบรรยายของมัทซ์ เวเบอร์ มหาวิทยาลัยมิวนิค เมื่อปี ค.ศ. 1917 เป็นช่วงที่เยอรมนีกำลังวุ่นวายในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 1 แบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วน คือ 1.ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่ออาชีพนักวิชาการ 2.ปัจจัยภายในที่มีผลต่ออาชีพนักวิชาการ 3.ฐานะและคุณค่าของอาชีพนักวิชาการ เขากล่าวว่าทุกวันนี้ความสำเร็จที่ทรงคุณค่าอย่างถึงที่สุดนั้นเป็นผลผลิตของความชำนาญเฉพาะทางทั้งสิ้น โดยทั่วไปแล้ว ความคิดชั่ววูบจะมาตอนที่เราไม่ได้คาดหวังมัน ไม่ใช่ตอนที่เรากำลังกังวลอย่างหนักหน่วงบนโต๊ะทำงานของเรา แต่ความคิดชั่ววูบจะไม่มาแน่ๆ ถ้าเราไม่ได้ผ่านการขลุกหาคำตอบบนโต๊ะทำงานของเราอย่างหลงใหลเป็นเวลาหลายชั่วโมง ความคิดชั่ววูบเป็นผลผลิตจากการทำงานหนัก

ส่วนที่สามเป็น บทอธิบายเพิ่มเติม : ข้อสังเกตบางประการต่อแนวคิด value-freedom ของมัทซ์ เวเบอร์ โดย พิพัฒน์ พสุธารชาติ ในงาน วิชาการในฐานะอาชีพ เวเบอร์ได้เสนอแนวคิด Value-freedom โดยขอให้อาจารย์แยกเรื่องคุณค่า ออกจากห้องบรรยาย เวเบอร์คิดว่าอาจารย์จะบรรยายเรื่องทางการเมืองได้ก็ต่อเมื่อเป็นการพูดในเชิงวิชาการที่ไม่เอาจุดยืนทางการเมืองของตนเข้ามาปะปน เพราะการแสดงจุดยืนดังกล่าวไม่ใช่การพูดในเชิงวิชาการ เพราะเป็นการพูดเพื่อเอาชนะผู้อื่นทางการเมือง เวเบอร์คิดว่าหน้าที่ของอาจารย์คือความพยายามผลักดันผู้ฟังให้ไปถึงจุดที่เขาสามารถหาจุดยืนได้สอดคล้องกับอุดมคติของเขา อาจารย์ที่แท้จริงจะต้องระวังการครอบงำจุดยืนทางการเมืองของตนไปที่ตัวนักศึกษา ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยที่เวเบอร์มองว่าการครอบงำดังกล่าวเป็นกิจกรรมของนักปลุกระดม แต่ไม่ใช่หน้าที่อาจารย์

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาในเชิงปรัชญา ที่ต้องอ่านหลายรอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่นักวิชาการควรอ่าน